

Han Tengri'nin Çobanı / Khan Tengirlik Chaban (1963)

Kasımalı Cantöşev (1904–1968)

Kaynaklar:

Jantoshev, K. (1963). Khan-Tengri Shepherd: A novel [Хан-Теңирлик чабан] (340 pp.). Frunze: Kyrgyzmambas.

Jantoshev, K. (1964). Chaban s Khan-Tengri [The shepherd of Khan Tengri] (V. Mikhailova, Trans.). Molodaya Gvardiya. (Original work published 1963)

Genel Bakış

Yazar Kasımalı Cantöşev (1904–1968), Kırgız yazar, düzyazı ustası ve oyun yazarıdır. Bugünkü Kırgızistan'ın Issık Göl bölgesindeki Ak-Suu ilçesine bağlı Tepke köyünde doğmuştur. Okumayı on altı yaşında, öğretmen Orozakun İlepes uulu sayesinde öğrenmiş; ilk kez 1920 yılında bir kitap gördüğünü, Tepke'deki Yeni Okul adlı anı kitabında anlatmıştır. 1921'de genç komünistlerin Sovyet gençlik örgütü olan Komsomol'a katılmış ve 1924'e kadar köy okulunda eğitim almıştır.

1926'da Frunze'deki (Bişkek) Pedagoji Teknik Okulu'na girmiş ve burada oyun yazmaya başlamıştır. İlk eserleri arasında Çobanlar, Rüyada, Biz Komsomolcular gibi tek perdelik oyunlar ile Karaçam (1928) ve Aлым ile Mariya gibi çok perdelik dramlar vardır. Bu eserler 1929–1930 yıllarında sahnelenmiştir.

Ayrıca öğretmenler için ders kitapları ve kılavuzlar da yayımlamıştır. Bunlar arasında Okuma Kitabı, Okuma Yazma Bilmeyenler İçin Kırgız Dili Programı ve Öğretim Yöntemi, Kolhozcular İçin Okuma Kitabı ile dil ve aritmetik üzerine rehberler bulunur.

1930'ların başında Kırgızistan'ın güney bölgelerinde öğretmenlik, ilçe eğitim yöneticiliği ve yöntem uzmanlığı yapmıştır. Bu deneyimler onun düzyazısını da etkilemiştir. Gençler adlı kısa romanında (1938), kolektifleştirme dönemindeki toplumsal değişimleri ve sınıf çatışmalarını işlemiştir.

Cantöşev hem düzyazı hem tiyatro alanında üretmiştir. Tarihî romanı Kanybek ilk olarak üç cilt halinde yayımlanmış (1939, 1941, 1948), daha sonra gözden geçirilerek iki cilt hâline getirilmiştir. Oyunları arasında Kurmanbek (1942), İntikam (1942) ve şair Toktogul Satılganov'un hayatına dayanan Halk Şarkıcısı yer alır. Sonraki düzyazı eserleri arasında Dilek (1949), Alevli Gençlik (1952), Han Tengri'nin Çobanı (1963) ve Benim Kaderim bulunur.

Ayrıca Mihail Lermontov, Aleksandr Ostrovski ve Hans Christian Andersen gibi yazarların eserlerini Rusçadan Kırgızcaya çevirmiştir. 1946'da "Kırgız SSC Edebiyatının Seçkin İsmi", 1968'de ise "Kırgız SSC Halk Yazarı" unvanlarını almıştır. II. Dünya Savaşı'ndaki hizmetleri nedeniyle madalyalarla da ödüllendirilmiştir. 1968'de hayatını kaybetmiştir. Onun adını taşıyan kurumlar arasında Issık Göl Bölgesel Drama Tiyatrosu, okullar ve kütüphaneler vardır.

Roman Han Tengri'nin Çobanı (Khan Tengirlik Chaban) 1963 yılında yazılmış ve Kırgızistan'da Kyrgyzmambas yayınevi tarafından basılmıştır. Eser, 1964'Te V. Mihailova tarafından Rusçaya çevrilmiştir. Bu inceleme, romanın Rusça çevirisine dayanmaktadır.

Arka Plan Roman, II. Dünya Savaşı sonrası Kırgızistan'da, yeniden yapılanma ve toplumsal değişim döneminde yazılmıştır. Sınır bölgelerindeki kolхозlarda yaşayan kırsal Kırgız topluluklarının günlük hayatını, emek düzenini, geleneklerini ve sosyal yapısını yansıtır. Tarihsel arka planda savaşın etkileri, cephede ölen askerler ve sürgünden ya da zorunlu göçten dönen insanlar vardır. Eser aynı zamanda Sovyet sınır güvenliğini ve hassas sınır bölgelerinde yaşayan insanların karşılaştığı zorlukları da gösterir.

KIŞILAR

Temirbolot – II. Dünya Savaşı'nda ölen bir askerin oğlu; kolhozda çobandır.

Aykan – Temirbolot'un annesi.

Kalıykan – Temirbolot ve ailesi hakkında dedikodu yayan bir kadın.

Janargül – Köy öğretmeni.

Momun – Eski bir köylü; zengin bir ailenin oğludur, ajan olarak geri döner.

Keneşbek – Kolhoz başkanı.

II. Dünya Savaşı'nda hayatını kaybeden bir askerin oğlu olan Temirbolot, Kırgızistan'daki bir sınır köyünde büyür. Köylüler tarafından, özellikle de Kalıykan tarafından sürekli zorbalığa uğrar. Kalıykan, onun soyuyla ilgili asılsız söylentiler yayar ve annesi Aykan'a hakaret eder. Temirbolot kendini aşağılanmış ve yalnız hisseder; ancak ailesinin onurunu savunarak bu hakaretlere karşılık verir.

Liseden mezun olduktan sonra, kendi köyündeki kolhozda çoban olarak çalışmaya başlar ve çalışkanlığı ile becerisi sayesinde takdir kazanır. Bir zamanlar köyde yaşayan, zengin bir adamın yurtdışına kaçan oğlu geri döner; ancak bu kişi aslında yabancı bir istihbarat servisinin ajanıdır. Bu durum Temirbolot için yeni zorluklar yaratır.

Cesareti ve zekâsı sayesinde Temirbolot sonunda casusu yakalar ve ailesini ve köyünü korur.

SAHNELER

TEMİRBOLOT'UN ÇOCUKLUĞU VE YETİŞMESİ

Meder'in Mektubu ve Temirbolot'un Doğumu Cephedeyken Meder, Aykan'a mektuplar yazar ve onun karındaki çocuğu hayal eder. Çocuğun kız mı erkek mi olacağını merak eder; erkek olursa adının Temirbolot ya da Temirkan olmasını ister. Onun cesur, dürüst, güçlü; evini ve ailesini koruyan biri olmasını diler. Savaşın sona gelecek huzurlu günleri düşünür, Aykan'ın mektuplarını ve fotoğraflarını özler. Aykan da umutla cevap verir, köyden haberler yollar, mektup ve fotoğraf gönderir. Ama kader acımasız davranır: Aykan doğum sancısı çekerken postacı Meder'in ölüm haberini getirir. Büyük acı ve yas içinde Temirbolot dünyaya gelir; babasını kimin öldürdüğünden habersizdir.

Yaramaz ama İyi Kalpli Temirbolot Temirbolot hareketli, yaramaz ve enerji dolu bir çocuktur. Azarlanması da hastalanması da onu durduramaz. Çoğu zaman kavgadan ya da oyunlardan çiziklerle, morluklarla eve döner. Ama aynı zamanda yardımseverdir; annesi Aykan'a yardım eder, yaşlı Saykal'la ilgilenir, hayvanlara bakar. Öğretmenleri ve komşuları onun zekâsına hayran kalır ama taşkınlığını kontrol edemezler. Ölen babası Meder gibi uzun ve güçlüdür. Bütün yaramazlıklarına rağmen insanlarda hayranlık uyandırır. Aykan da onu büyük bir emekle büyütür; cesur, akıllı ve merhametli bir insan olmasını ister.

Temirbolot Sokakta Aykan, oğlu Temirbolot'un eve gelişini izlerken soğuk dağ rüzgârı onun çantasını ve atkısını savurur. Bir grup çocuk fısıldaşır, onu işaret eder. Temirbolot önce aldırılmaz. Ama birden çantasını yere bırakıp Belek'in üstüne koşar ve başına vurur. Karın üstüne kan sıçrar. Aykan hemen yanına koşup neden vurduğunu sorar, ama Temirbolot susar. Diğer çocuklar Belek'i savunur, Kalıykan da Temirbolot'a beddua eder. Aykan kulaklarını kapatıp ağlayarak eve döner. Temirbolot aslında sadece Belek'in hakaretlerini duymuştur. Ama ölen babasına ve fedakâr annesine duyduğu bağlılık yüzünden ona saldırmıştır. Onların onuruna dokunan herkesle kavgaya hazırdır.

Temirbolot Evde Temirbolot annesinden önce eve koşar, çantasını masaya bırakır, paltosunu ve şapkasını çıkarıp köşeye oturur. Önündeki yemeğe bile bakmaz. O sırada, onun tuhaf davranışlarını anlamak için Aykan'ın evinde kalan öğretmeni Janargül içeri girer. Ardından Aykan ağlayarak gelir. Janargül onu teselli eder ve Temirbolot'la konuşacağını söyler. Yanına oturup elini okşar, Aykan'ı da yanlarına çağırır. "Biz bir aile gibi yaşıyoruz," der. Temirbolot ayağa kalkıp, "Ben suçlu değilim," diye karşılık verir.

Temirbolot'un Yetiştirme Biçimi Janargül Bakirova on yıldır öğretmenlik yapmaktadır ve öğrencilerinin ruh hâlini iyi anlar. Ama Temirbolot onu şaşırtır. Babasız büyüyen on altı yaşındaki bu çocuk, annesi Aykan'la yaşamaktadır. Aykan hem evde hem tarlada tek başına çalışır; bazen Temirbolot'u yaşlı Saykal'a bırakır. Çocuk sık sık düşer, yaralanır, özgürce dolaşır ve başına işler açar. Ne kadar disiplin verilse de hâlâ yabani ve inatçıdır. Ama on yaşına geldiğinde ev işlerini yapmaya, bahçeye bakmaya başlamıştır. Annesinin tek dayanağı ve umudu olduğunu bilir. Yaramazlıkla sorumluluğu birlikte taşır.

Janargül'ün Hikâyesi Janargül, Temirbolot'a bakarken onun omuzlarında, kollarında ve ellerinde yılların emeğini görür. Sonra kendi hayatını anlatır. O daha bebekken annesiyle babası ölmüştür. Bir komşuları onu büyütmüş, sonra koruyucu kardeşi Keneş'le birlikte yetimhaneye gitmiştir. Okul, çalışma hayatı ve yaşadığı kayıplar ona dayanmayı öğretmiştir. Keneş'in bir gün kendi onurunu nasıl koruduğunu anlatır; böylece adaletin, sadakatın ve güvenin önemini gösterir. Temirbolot da gerçek gücün sadece yaramazlıktan değil, dayanıklılıktan, şefkatten ve tecrübeden geldiğini anlar. Hayatın zorlukları insanın karakterini şekillendirir; dürüstlük ve sadakat ise her şeyden önemlidir.

Temirbolot Duygularını Paylaşmayı Öğreniyor Temirbolot heyecanla alkışlar ve "Aferin!" diye bağırır. Janargül gülümser ve Keneş'in hikâyesini anlatmaya devam eder. Bir gün sınıfta bir çocuk, Keneş'e babası hakkında hakaret etmiştir. Keneş öfkelerini içine atıp susmuş, bu da olayın büyümesine yol açmıştır. Öğretmenler onu azarlamış, Janargül bile uyarı almıştır. Janargül, insanın duygularını güvendiği biriyle sakın bir şekilde paylaşmasının sorunları önleyebileceğini söyler. Temirbolot dikkatle dinler; çünkü kendisinin de çoğu zaman öfkelerini içine attığını fark eder. Yüzü kızarak, "Anlatırım ama sadece size," der. Aykan bunu duyunca sevinçten gözleri dolar.

Sessiz Bir Sabah Temirbolot gece boyunca odun kırar, sonra da ders tekrar eder. Janargül geç saate kadar onunla yumuşak bir sesle konuşur. Aykan, oğlunun bu taşkın davranışlarının nedenini sonunda anlatıp anlatmadığını merak eder. Sabah Janargül hiçbir şey söylemeden okula gider. Temirbolot ise annesinin yumuşak sözleri için minnettardır. Aykan çıkmadan önce oğlunu sıkıca sarılıp öper. Temirbolot yalnız kalınca fısıldar: "Anne, sen süt gibi temiz ve dürüstsün. Büyüyünce kimsenin sana zarar vermesine izin vermeyeceğim." Sobalardan çıkan duman saman ve çam kokusuna karışırken, sessiz köy yavaş yavaş uyanır.

OKUL, EĞİTİM VE AHLAKİ REHBERLİK

Müdürün Evinde Bir Sabah Kısa boylu, sakallı okul müdürü Sadır Kalmurzayev, oğlunun ağlamasından ve yaramazlığından şikâyet eder, suçu da anneanneye atar. Tam çıkmaya hazırlanırken Janargül ansızın gelir. Sadır gergin bir şekilde neden geldiğini sorar. Janargül sakın bir sesle, Temirbolot'la ilgili konuşmak ve okul yöneticilerini bir toplantıya çağırmak için geldiğini söyler; ciddi bir şey olmadığını da ekler. Sadır'ın karısı, onun uyarıları dinlemediğini söyleyerek çıkışır ve gerekirse çocukla ilgilenmesini ister. O sırada usulca giyinmekte olan Temirbolot sırtına aldığı ani darbeye bağırır. Sadır telaş içinde çıkar; aklında okul, yaptığı hatalar ve başkalarının ne düşüneceği vardır.

Janargül Okulla Yüzleşiyor Sadır kaygıyla okula koşar. Kar ayaklarının altında gıcırdarken odasına girer ve geç kaldığı için özür diler. Akılbek onu nazikçe karşılar ama Akmat'ın şakası onu daha da huzursuz eder. Janargül sakın ve kendinden emin bir şekilde konuşur: Temirbolot'un davranışları sadece yaramazlık değildir. Kalıykan'ın yönlendirdiği çocuklar onu alaya almış, annesi hakkında yalanlar söylemiş, onu utandırıp öfkelenmiştir. Janargül okul çalışanlarına öğrencilerin yaşadığı sıkıntıları anlamaları gerektiğini söyler. Sadır utanır ama dinler. Sonunda öğretmenler, alay eden çocukları ve dedikoducuları uyarmaya karar verir. Janargül, çocuğun hayatını gerçekten anlamanın ileride daha büyük sorunları önleyeceğini söyler. Herkes bunu kabul eder.

Toplantıdan Sonra Sadır'ın Düşünceleri Zil çaldıktan sonra öğretmenler sınıflarına döner. Sadır, Akılbek'e dönüp Temirbolot meselesinin parti toplantısında yeni bir skandala dönüşmesinden korktuğunu söyler. Akılbek ise ikisini de eleştirir. Temirbolot'un ne kadar hassas bir çocuk olduğunu anlayamadıklarını söyler; bunu, çok hassas bir uzay aracını yanlış kullanmaya benzetir. Ona göre onlar da dedikoducular gibi

davranmış, savunmasız bir çocuğa kuşkuyla yaklaşmışlardır. Akılbek öfkeyle gidince Sadır olduğu yerde kalakalır; sessizlik onu iyice ezer.

KALIYKAN'IN DEDİKODUSU VE TOPLUMSAL ÇATIŞMA

Kolhoz Kulübünde Sabah Uzun kavak ağaçlarıyla çevrili geniş kolhoz sokağı, üzerinde parlak bir “Hoş geldiniz” yazısı bulunan tek katlı kulübe çıkıyordu. İçeride herkes konuşuyor, gülüyor, şakalaşıyordu. Ayımbiye Esim’le takılıyor, köylüler birbirini selamlıyor, gülüşüyordu. Asankojo masaya su sürahisini koyduktan sonra Kolhoz Başkanı Keneşbek Amanov toplantıyı açtı. Dakiklikten ve çalışkanlıktan söz etti. Kaliykan’ın yaramaz tavırlarına gülümseyenler olsa da, başkan gündemi hatırlattı: tarla ekibinin raporu ve Temirbolot Mederov’un durumu görüşülecekti.

Kolhoz Toplantısı ve Temirbolot Kaliykan çekirdek kabuklarını saçarak Ayımbiye’ye “geveze” diye bağırdı. Keneşbek ortalığı sakinleştirdi ve kolhozun iş planını anlattı: tohum temizliği bitecek, ahırlar yapılacak, domuzlar yetiştirilecek ve yaşlı dul Saykal’a yardım edilecekti. Sonra Janargül söz aldı. Köylülerin çalışkanlığını övdü ve çocukların en büyük değerleri olduğunu söyledi. Kaliykan hemen bağırarak Temirbolot’la annesinin cezalandırılması gerektiğini söyledi. Ama salonda sessizlik oldu. Janargül, Temirbolot’un annesi hakkında yayılan söylentilerin çocuğu sarstığını ve bu yüzden böyle davrandığını anlattı. Başkan düzeni sağladı ve Janargül’ün konuşmasına devam etmesini istedi. Salon giderek sakinleşti ve dinlemeye başladı.

Dedikodular ve Hesaplaşma Dedikodular ateş gibi yayılmıştı. Kaliykan’ın Temirbolot’un annesi hakkında söylediği düşüncesiz sözler çocuğu derinden yaralamıştı. O da acısını içine atmış, yumruklarıyla karşılık vermiş ve içine kapanmıştı. Salondaki fısıltılar zamanla öfkeye dönüştü. Janargül sakince gerçeği anlattı: kötü niyetli dedikodular güveni zehirlemiş, Temirbolot’u annesi için korkar hâle getirmişti. Kaliykan ise inatla ve yüksek sesle öğretmeni suçladı; gizli işler çevrildiğini söyledi. Yaşlılar utançtan gözlerini kaçırdı, gençler ise başları öne eğik sustu. Kaliykan hiç utanmadan konuşmaya devam etti.

Kolhoz Salonunda Adalet Kaliykan’ın yalanları ortaya çıkınca salonda derin bir sessizlik oldu. Köylüler, onun dedikodularının Temirbolot’un çocukluğunu nasıl zehirlediğini gördü. Aykan titreyerek ayağa kalktı, oğlunun babasının kim olduğunu kanıtlayan belgeyi gösterdi. Gözlerinden yaşlar akarken çektiği acıları ve yaşadığı direnci anlattı. Kalabalık da ağılamaya başladı; öfke ve acıma birbirine karıştı. Yedi genç kız ve beş delikanlı, Kaliykan’ın hırsızlık yaptığını, tembel olduğunu, insanlardan zorla para aldığını ve iki yıldır herkese eziyet ettiğini anlatan bir dilekçe sundu. Onun köyden çıkarılmasını istediler. Kaliykan yalnız kaldı; elindeki çekirdekler, yalanları gibi yere döküldü. Daha sonra Temirbolot evine geldi ama kapıdan içeri giremedi; öfke ve acı içinde kalmıştı.

Gücün Ardındaki Gözyaşları Temirbolot gözyaşları içinde titriyordu. Kendini istenmeyen ve anlaşılmayan biri gibi hissediyordu. “Bana serseri diyorlar, ama ben annemi korudum,” diye düşünüyordu. Keşke babası hayatta olsaydı da onu savunsaydı. Aykan ve öğretmen Janargül eve dönünce annesine neden gerçeği sakladığını, neden bu acımasız sözlerle sessiz kaldığını sordu. Babasız büyüdüğünü, çok çalıştığını, emeğiyle saygı kazanmaya çalıştığını ama yine de suçlanan ve yalnız bırakılan kişi olduğunu söyledi. Hiç tanımadığı babasından bir yol gösterici gibi söz etti. Onun bu acısı ve dürüstlüğü Aykan’ın yüreğini dağladı. Janargül ise sessizce izledi; çocuğun acısından, cesaretinden ve anlaşılma ihtiyacından çok etkilendi.

Yeni Bir Umudun Sabahı Sessiz bir sabah Temirbolot gün doğmadan uyandı. Derslerini bitirdi, sonra Rusça Genç Muhafız romanını okudu. Anlamadığı kelimeleri daha sonra Liza’ya sormak için not etti. İneği ve buzağıyı besledikten sonra ahırını temizledi, neşeli Kırgız ezgileri ıslıkla çalmaya başladı. Serçeler onun yanına üşüştü. Kalbi yeniden hafiflemişti. Annesinden af diledikten sonra evlerine yeniden huzur gelmişti. Temirbolot, annesinin Kaliykan’a karşı susmasının korkaklık değil, güç ve onur olduğunu anlamıştı. Okulda arkadaşları da ona yeniden iyi davranmaya başlamıştı. Sevinç yavaş yavaş hayatına geri dönüşüyordu. Ama tam o sırada Kaliykan’ın sert sesi bu sakin sabahı bozdu.

YANGIN VE TEMİRBOLOT’UN KAHRAMANLIĞI

Temirbolot’un Cesareti Temirbolot’un evinin karşısında Kaliykan’ın eski kulübesi yanıyordu. Samanlar tutuşmuş, duman hızla yükseliyordu. Kaliykan çaresizce çığlık atıyor, elindeki şapka ile alevleri söndürmeye çalışıyordu. Köylüler, hatta Eşim bile yangını söndürmek için koştu. Ama Temirbolot içeriden

gelen ince bir ağlama sesi duydu: küçük Oljobay içeride mahsur kalmıştı. Hiç düşünmeden yoğun dumanın ve karanlığın içine daldı. Camı kırdı, önce Belek'i dışarı çıkardı. Kivılcımlar saçılıyor, ateş uğulduyordu; ama o çocuğun sesini takip ederek ilerlemeye devam etti. Sonunda titreyen küçük çocuğu yanan yatağın içinden çıkarıp yardım diye bağırdı. Kalbi deli gibi atıyordu. Onun cesareti, kulübeyi saran yangından bile daha parlaktı.

Cesaret ve Arınma Yangından sonra köyde Kaliykan'ın öfkesi konuşulsa da herkes Temirbolot'a saygı duyuyordu. O, Belek'i ve Oljobay'ı kurtarmak için alevlerin içine girmiş, elini yüzünü yakmış, kıyafetlerini kül etmişti. Doktorlar iyileşeceğini söyledi ama annesi Aykan sürekli endişeliydi. Temirbolot ise onu teselli ederek, hayat kurtardıktan sonra izlerin bir önemi olmadığını söyledi. Kendi yüzünde yara izleri olduğu hâlde durmadan çalışan Alıyiman'a hayrandı. Ona göre asıl değer cesaret ve iyilikteydi. Daha sonra Kaliykan da ağlayarak yıllardır yaptığı kötülükleri ve hataları kabul etti. Temirbolot sessizce onu izledi. İnsanlarda, korku ve zayıflık olsa bile bilgelik ve merhametin yine de ortaya çıkabileceğini anladı.

İyileştirici Dersler Bir süre sonra Belek sessizce odaya girdi. Temirbolot hâlâ uykulu olsa da onu sıcak karşıladı. Yavaş yavaş iyileşen yanıkları hakkında konuştular. Temirbolot, izlerin zamanla geçeceğini söyledi. Belek arkadaşının durumu için kaygılanıyordu ama Temirbolot onu dostluklarını hatırlatarak rahatlatmıştı. Sonra hareketli ve sözünü sakınmayan Liza geldi; hemen Temirbolot'un yatağının yanında ders ortamı hazırladı. Belek'le birlikte saatlerce çalıştılar. Daha sonra Aykan, Asanakun ve Liza'nın babası geldi. Sergey, yanıkların nasıl bakılacağını anlattı; yaraları yumuşatmak ve yeni deriyi güçlendirmek için geleneksel yöntemler gösterdi. Temirbolot, etrafı ailesi ve dostlarıyla çevriliyken, cesaretin, ilginin ve bilginin bazen ilaç kadar iyileştirici olduğunu öğrendi.

Güç, Aldatma ve Sonuçları Bir okul toplantısında Sadır Kalmurzayev, okul başarısını artırdığını övünerek anlattı. Temirbolot meselesinde de suçu Kaliykan'a attı; Janargül ve Akmat'ı ise güvensizlik yaratmakla suçladı. Toplantıdaki çoğunluk ondan yana oldu ve karşı çıkan sesler susturuldu. Sonra Sadır kendi etkisiyle gururlanarak misafirlerine çay ve votka ikram etti. Ama kontrol ve adalet hayalleri boş çıktı. Zamanında okul parasını zimmetine geçirmesi, sahte diploma düzenlemesi ve rüşvet alması ortaya çıktı. Sonunda hem Sadır hem yardımcısı Sapar partiden çıkarıldı, işten alındı ve mahkemeye verildi. Bütün oyunları açığa çıktı.

Temirbolot'un Sorumluluk Dersi Temirbolot büyük bir hevesle derslerini hazırlar, arkadaşlarına yardım eder ve öğretmeni Janargül'ü beklerken buzağıyla ilgilenirdi. Janargül ona ders çalışmayı, düzgün not tutmayı ve önemli noktaları seçmeyi öğretirdi. Aykan yemek atladığı için onu azarlasa da, kendi eğitimi sınırlı olmasına rağmen onlarla birlikte öğrenmeye çalışırdı. Temirbolot gece geç saatlere kadar notlarını temize çeker, özenli çalışmayı sürdürür, başka işleri unutturdu. Ertesi sabah Janargül ve Aykan'a çay servisi yapıp kendini "komünün en genç üyesi" diye tanıttı. Onlar da onun çalışkanlığını övdü; Rusçayı nasıl öğrendiğini sordular. O da annesine ve öğretmenlerine duyduğu minnettarlığı dile getirdi.

Temirbolot Okul Konserini Düzenliyor Temirbolot okulda bir konser düzenledi. Başta biraz karışıklık olsa da arkadaşlarını bir araya getirmeyi başardı. Dede Asankojo'nun kitabından oyunlar seçildi. Öğrenciler koro ve tiyatro grubuna katıldı. Misafir bir yönetmen onlara kostüm, peruk ve makyajla prova yaptırdı. Konser günü bazı öğrenciler rol almak istemeyince Temirbolot ve Liza doğaçlama yapıp yaşlı bir karı kocayı canlandırdılar. Seyirciler bu komik oyuna bayıldı. Sonra şarkılar, düetler, komuz ve flüt eşliğinde geleneksel müzikler geldi. Janargül ve yaşlı Aşım onlara rehberlik etti. Köylüler coşkuyla alkışladı, yöneticiler gençleri övdü. Bu etkinlik kültürü, yaratıcılığı ve topluluk ruhunu kutlayan güzel bir güne dönüştü.

ÇALIŞMA, SORUMLULUK VE ÇOBANLIK HAYATI

Temirbolot'un Çoban Olma Hayali Temirbolot sekizinci sınıfa başladığından beri geleceğini düşünmektedir. Çoban olmak ister; mutluluğu orada bulacağına inanır. Henüz deneyimsizdir ve sürü yönetmek için çok gençtir, ama önündeki iki yıl boyunca annesi Aykan'dan destek ister. Keneşbek amcası, Aykan'ı hayvancılıkta daha büyük bir sorumluluk almaya teşvik eder; ona bir sürü verilebileceğini, ama Temirbolot'un da okulunu sürdürmesi gerektiğini söyler. Aykan hem görev duygusu hem de oğlu ve yaşlı annesi için duyduğu korku arasında kalır. Bir akşam Temirbolot elinde çoban değneğiyle eve gelir; çalışmaya hazırdır ve hayalinin peşinden gitmeye kararlıdır.

Temirbolot'un Çobanlığa Bağlılığı Temirbolot annesine, baş çoban olduğunda ona yardım etmesine izin vermesi için yalvarır. Öğretmen Janargül de Aykan'ın yaşlı annesinin güvenle yanlarına taşınabileceğini söyleyince Aykan kabul eder. Bunun üzerine Temirbolot hemen Keneşbek amcasına haber vermeye koşar. Ne kadar ciddi olduğunu, yanında taşıdığı bilgi dolu kitaplarla da gösterir. Neden daha saygın görülen başka meslekler yerine çobanlığı seçtiğini açıklar: Toplumun, hayvanlara bakacak, ürün yetiştirecek ve günlük hayatı sürdürecektir iyi çobanlara ihtiyacı vardır. Hayvancılığı ciddi biçimde öğreneceğine ve bu işi geliştireceğine söz verir. Keneşbek bunu onaylar ama bir şart koyar: Temirbolot önce okulda başarılı olmalıdır. Çocuk bunu sevinçle kabul eder.

Bahar Çalışmaları ve Değişim Bahar gelince köy, insanlar, hayvanlar ve tarlalar canlanır. Kolhoz işçileri traktörlerle çalışır, büyük planı yerine getirmenin sevincini yaşar. Temirbolot, Asankojo'dan doğaya zarar vermeden tarlaları korumayı öğrenir. Bir zamanlar asi olan Kalıykan bile artık sessizce ve dikkatle çalışmaktadır; bu hâli insanlar tarafından fark edilir. Temirbolot zararlılar hakkında soru sormakta zorlanır, şakalaşmalar tartışmaya dönüşür. Aykan ona bilginin yanında saygı ve sabrın da önemli olduğunu hatırlatır. Böylece Temirbolot öğrenmenin sadece çiftçilikten ibaret olmadığını; insanları anlamayı, alçakgönüllülüğü ve kendini tutmayı da kapsadığını fark eder. Bahar, beraberinde büyümeyi, sorumluluğu ve bilgeliği getirir.

Temirbolot'un Yeni Dönemi Temirbolot sınavlarında çok başarılı oldu ve diplomasını ilk alan kişi oldu. Diplomasını ona Janargül verdi. Eşim ve Keneşbek de onu kutladı. Hediye olarak, Eşim'in tarihi dürbününü seçti. Eşim, Temirbolot'un babası Meder'in arkadaşıydı. Bu dürbün dikkatli olmayı ve sorumluluğu simgeliyordu. Dağlara dönen Temirbolot hemen sürüsünün başına geçti. Koyun bakımı ve otlak yönetimiyle ilgili kitaplar okudu. Sürüsünü dikkatle yönetti; hayvanların doğru zamanda dinlenmesine ve iyi otlamasına özen gösterdi. Saggındık gibi yaşlı çobanlardan doğayı gözlemlemeyi ve havayı tahmin etmeyi öğrendi. Temirbolot, modern çobanlığın bilgi, disiplin ve bilimsel bir yaklaşım gerektirdiğini anladı. Sadece sürü gütmeyi değil, aile hayatını, eğitimi ve gelecekte kuracağı yuvayı da düşünmeye başladı. Başarısının yalnızca çok çalışmakla değil, akıl ve hazırlıkla da mümkün olduğunu fark etti.

Temirbolot ve Beyaz Koyun Temirbolot sürüsünü kuzey yamacına götürdü ve bir kayanın üstünden dürbünle etrafı izlemeye başladı. Eşim'in övgü dolu sözlerini hatırladı ve kurtlara karşı dikkatli davrandı. Bu sırada Çırmaş ile eşi Suksur'un sürü arasında tuhaf hareket ettiğini fark etti. Ne yaptıklarını anlamak için saklanarak onları izledi. Tam o sırada beyaz bir koyun ikiz kuzuladı. Temirbolot dikkatlice yeni doğan kuzulara yardım etti ve telaşlanan anneyi sakinleştirdi. Koyun daha sonra Çırmaş'ın sürüsüne doğru gidince hemen harekete geçti. Suksur ve Çırmaş'la birlikte koyunu ve kuzuları güvence altına aldı. Yardımları için onlara teşekkür etti ve sürüsünü sağ salım köyüne geri götürdü. Bu olay ona dikkatli olmanın, özen göstermenin ve dayanışmanın önemini bir kez daha hatırlattı.

URBAİ'NİN DÖNÜŞÜ VE GİZLİ DÜŞMAN

Urbai'nin Uyarısı Bir yabancı, Temirbolot'un gidişini izledi ve içinden derin bir iç çekti. Çocuğun yeteneğini fark etmiş, onun savaşta kaybolan Minbaev Meder'in oğlu olduğunu anlamıştı. Geçmişte ailesine yapılan haksızlıkların öfkesiyle dolu olan Urbai, Çırmaş ve Suksur'un karşısına çıkarak Temirbolot'u geri getirmelerini istedi. Atalarının ruhunu görmesi ve gerekirse intikam alması gerektiğini söyledi. Komşulardan ve köpeklerden gelebilecek tehlikeleri hatırlattı, ancak çocuğun kaderinin kendi sözlerine göre belirlenmesi gerektiğini vurguladı. Ayrılırken tokalaştı ama ürkütücü bir uyarı bıraktı: Aile bağları sürer, fakat intikam mutlaka alınır; bunun kanlı bir bezle kanıtlanması gerekir.

Urbai'nin Dönüşü ve Gizli Görevi Ken-Suu'nun uzak yaylalarından Çokmor'un oğlu olan Urbai, uzun yıllar sürgünde yaşamış ve ailesinin Sovyet düzenine nasıl uyum sağladığını uzaktan izlemişti. Bir zamanlar güçlü ve korkulan biriyken, zamanla kendini sıradan insanlar arasında gizlemeyi öğrenmişti. Yıllarca süren intikam düşüncesi onu tüketmiş, geçmişteki haksızlıklar ve kaybettikleri bu duyguyu daha da büyüttü. Gizlice geri döndüğünde Suksur ve Çırmaş'ı sınıdı, sadakatlerinden emin oldu ve yakında kendi adına gelecek bir yabancıya yardım etmelerini emretti. Bu kişi, işaretlerle yönlendirilen bir casus olan Momun'dur. Kimseye görünmeden, Urbai'nin kesin talimatlarını yerine getirmek zorundadır; aksi hâlde cezası ölümdür.

Yabancıнын Kimliği Ortaya Çıkıyor Temirbolot, beyaz koyunu yavrularına kavuşturduktan sonra annesi Aykan'a, dürbünle Çırmaş, Suksur ve gizemli bir adamı izlediğini anlattı. Aykan bu anlatımdan irkildi; adamı sağ burun deliğinin üzerindeki siyah beninden tanıdı. Bu kişi, geçmişlerinden tanıdığı tehlikeli biri olan

Urbai'ydi. Sovyet döneminde yaşadıkları zorlukları hatırladı ve Urbai'nin bir zamanlar babasına yaklaşmaya çalıştığını düşündü. Temirbolot onu düşman olarak görse de Aykan dikkatli olunması gerektiğini söyledi.

Sabahın İlk Gerilimi Gün doğmadan önce Aykan çadırına dönerken Temirbolot atla ilgileniyordu. Bu sırada Çırmaş'ın tuhaf davrandığını fark etti. Atından düştüğünü söyleyerek yalan söylüyor, sürüsünü başıboş bırakıyordu. Bir koyun uzaklaştı, Temirbolot peşinden koştu. Uzakta, Urbai'nin kaldığı yerde insanlar gördü. Çırmaş korku içinde çömelmişti; sınır muhafızları ve köpekler yaklaşırken ortamda büyük bir gerilim hissediliyordu.

Gizli Düşman Temirbolot bir tepeye çıkıp dürbünle baktı. Kayalıkların üzerinde dolaşan iki saksağan dikkatini çekti. Eski avcılık derslerini hatırlayıp tehlike olabileceğini düşündü ve tüfeğini hazırladı. Bu sırada sınır muhafızları Çırmaş'ın çadırına ulaşmış, Suksur'u gözetim altında bırakıp Urbai'nin izini sürmeye başlamıştı. Kayaların arasında saklanan Urbai ise askerlerin ve Temirbolot'un yaklaştığını görüp kaçamayacağını anladı. Korku ve intikam duygusu içinde, kardeşinin öcünü almak için Temirbolot'u öldürmeyi planladı. Kutsal bir ölüm hayaliyle, dikkat dağıtmak için kısmen soyundu, bir kayanın arkasına saklandı ve elinde bıçağıyla dua etmeye başladı.

Temirbolot'un Düellosu Temirbolot çalılıkların arasında birinin giysisini fark etti ve dikkatlice yaklaştı. O anda Urbai saklandığı yerden fırlayıp bıçakla saldırdı. Temirbolot çığlık attı ve panikle ateş etti; kurşun Urbai'yi yaraladı. Köpeği saldırgana atıldı ve onu ısırdı. Tam o sırada sınır muhafızları yetiştii, Urbai'yi etkisiz hâle getirip intihar etmesini engelledi. Yaralanan Temirbolot'a hemen müdahale edildi. Yüzbaşı Çernov, Urbai'nin yakalanmasını sağladı ve Çırmaş ile sürünün güvence altına alınmasını emretti. Aykan, oğlunun yaralandığından habersizdi; sadece düşmanın yakalandığını duyunca rahatladı. Temirbolot'un sadık köpeği ise çadırın etrafında huzursuzca dolaşıyordu.

Fırtına Sonrası Düzen Askerler geldiğinde Suksur panikledi, ailesi için korktu. Aykan ise sakinliğini koruyarak sürüyü düzenledi ve askerlere yardımcı oldu. Kolhoz kamyonuyla köylüler, polis şefi ve erzak geldi; herkesin güvende olduğu anlaşıldı. Çoban Sagındık bir keçi getirip cesaret hikâyeleri anlatarak ortamı yumuşattı. Suksur çadırını vermek istemedi, savcının emri gösterilince gözyaşlarına boğuldu. Tüm karmaşaya rağmen Aykan herkesi doyurdu ve sürülerle ilgilenmeye devam etti. Keneşbek ise Temirbolot'u görmeye hazırlanıyordu, fakat onun hâlâ ağır yaralı olduğundan habersizdi. Tüm korkuya rağmen köy halkı birlikte hareket ederek düzeni yeniden sağladı.

Tehlike ve Rahatlama Gecesi Keneşbek, karakola hızlı ulaşmak için tehlikeli bir dağ yolunu seçti. Ancak karanlıkta yönünü kaybetti. Yorgun atı tökezledi, neredeyse uçuruma düşecekti. Kurtlar etrafını sardı. Silahıyla kendini savundu, bir kurdu öldürdü ve diğerlerini uzaklaştırdı. Şafakta karakola ulaştı ve Yüzbaşı Çernov ile buluştu. Onun rehberliğinde Temirbolot'un yanına gitti. Genç çoban ağır yaralıydı ama ameliyattan sağ çıkmıştı. Doktorun iyi haber vermesiyle Keneşbek büyük bir rahatlama yaşadı. Aykan üzülmeyin diye Temirbolot'un yarasının gizli tutulmasına karar verildi. Urbai ve Çırmaş ise çoktan Prjevalsk şehrine gönderilmişti.

İyileşmenin Başlangıcı Gün doğarken Temirbolot uyuyamıyor, sessizce hareket ediyordu. Doktorun kesin dinlenme uyarılarına rağmen sabırsızdı; annesini ve gelecek gizemli misafiri merak ediyordu. Doktor Semenov sert görünse de şefkatliydi; ona dinlenmenin önemini anlattı. Yüzbaşı Çernov ve İrina da onu ziyaret ederek moral verdi. Temirbolot, Semenov'un zor çocukluğunu öğrenince ona daha da yakın hissetti. Şükranla çayını içti, dinlendi ve sabrın iyileşme için ne kadar önemli olduğunu anladı.

Kavuşma ve Nöbet Aykan telaşla avluya girip oğlunu görmek istedi. Onu sağ salim görünce büyük bir rahatlama yaşadı. Sarıldıklarında gerçeği öğrendi: Temirbolot hasta değil, Urbai tarafından yaralanmıştı. Doktorlar Semenov ve İrina Sergevna ona bakmış, Yüzbaşı Çernov ise annesini üzmemek için gerçeği saklamıştı. İyileştikten sonra Temirbolot yeniden sürüsüne döndü. Han Tengri dağlarının görkemine bakarak hem hayranlık duyuyor hem de dikkatli davranıyordu. Artık gizli tehlikelerin farkındaydı. Kayaların arasında hareket eden tuhaf bir şey gördüğünde ürperdi; bilinmeyen tehlikelerin hâlâ yakınında olduğunu hissediyordu.

TOPLUM YAŞAMI, EMEK VE GENÇ AŞK

Cesaret ve Sorumluluk Dersleri Temirbolot, arkadaşını yabancı sanarak neredeyse Sagındık'a saldıracaktı, ama durumu fark edince gülüp geçti ve keçiyi birlikte eve götürdüler. Çadıra döndüklerinde

Aykan oğlunu övdü; Temirbolot ise cesaret ve sabır üzerine düşündü. Daha sonra kolhoz başkanı Keneşbek Amanov, çobanlara işleri planlı yapmaları ve birlikte hareket etmeleri gerektiğini hatırlattı. Dikkatsiz yöneticileri, kurtların arasında kalmış ve ne yapacağını bilemeyen insanlara benzetti. Temirbolot'un çalışkanlığını överken, mevsimlik işleri—yonca biçme, tarlayla ilgilenme ve sürüleri yer değiştirme—anlattı.

Biçim Zamanı ve Genç Kalpler Dağ yaylalarında Aykan ve Aksaamay sürülerine bakarken birlikte yemek yiyip dinlendiler. Temirbolot ise ot biçme işine öncülük ediyor, arkadaşlarıyla şakalaşıp yarışıyordu. Çalışkanlığı ve ustalığı herkesin dikkatini çekiyordu. Bu sırada genç Liza onu sessizce izliyordu; onun gücünden, dikkatinden ve yorgun babasına gösterdiği ilgiden etkilenmişti. Temirbolot işini bitirince Liza yanına yaklaştı ve utangaç bir şekilde alındaki teri sildi. Bu kısa temas ve yakınlık, ikisinin de içinde beklenmedik duygular uyandırdı. Kahkahalar, emek ve dağ rüzgârı arasında, aralarında sessiz ama güçlü bir bağ oluşmaya başladı; bu, genç aşkın ilk kıpırtılarıydı.

Şenlikli Ezgiler ve Dağ Dostluğu Dağ yaylalarında kolhoz çalışanları emeklerini kutlamak için kısa bir mola verdi. Liza ile Temirbolot yan yana duruyor, aralarındaki yakınlık sessiz ama anlamlıydı. Aiyembiye komuz çalarak başkalarına da öğretmeye başladı; kısa süre sonra Liza'nın müziği ortama canlılık kattı. Yaşlılardan Sergey ve Ereşe gençliklerini hatırladı; şarkılar, kahkahalar ve birlikte çalışma onları derinden etkiledi. Otlaklarda şakalaşmalar sürerken Temirbolot, kış için yem hazırlığında dikkatli ve sabırlı olunması gerektiğini hatırlattı. Yaşlılar onun bu olgunluğunu takdir etti ve zor geçen kışları anımsadı. Müzik, emek ve paylaşılan hikâyeler sayesinde topluluk daha da kenetlendi; hayatı, çalışmayı, zekâyı ve filizlenen aşkı birlikte kutlayarak geçmiş ile bugünü uyum içinde birleştirdi.

MOMUN'UN CASUSLUĞU VE SINIR ÇATIŞMASI

Sürgün, Umutsuzluk ve Karanlık Dilekler – Kışın Urbai'nin Çadırı Güneşli güney yamaçlarında kuru otlar ve çıplak kayalar sert bir kışın izlerini taşıyordu. İs karasıyla kaplanmış küçük bir çadırda Urbai'nin eşi ve gelini, zayıf bir inek, aç bir buzağı ve bakımsız bir köpekle birlikte yoksulluk içinde yaşıyordu. Kırık aletler ve yıpranmış eşyalar hayatlarının zorluğunu açıkça gösteriyordu. Yeni Sovyet düzeninde kaybettikleri toprakları özleyiyor, intikam ve daha iyi günler için dualar ediyorlardı. Günler gri ve rüzgârlı geçerken Urbai ve Momun dağlarda kalıyordu. Bir gün atlı biri geldi ve sabırsızca onları çağırdı. Soğuk ve sessiz çadırın içine korku ve gerginlik yayıldı.

Momun'un Tehlikeli Yolculuğu Nefes nefese gelen Momun, sert tavırlı biriyle karşılaştı. Bu kişi onu saklandığı için azarladı ve bir görev verdi: sınırı geçecek, çobanlardan kaçacak ve on gün içinde Issık Göl'e ulaşacaktı. Ona para, su geçirmez bir kıyafet ve iz takip araçları verildi. Yola çıkmadan önce ekmek aldı, annesiyle konuştu ve Meder'in intikamını alacağına söz verdi. Dualar eşliğinde karlı dağlara doğru yola çıktı; muhafızlardan ve çobanlardan saklanarak ilerledi. Açlık, soğuk ve korkuya dayandı. Aykan'ı bir an kardeşi sanıp saldırmaya hazırlanmıştı, fakat onun koyunları sürerkenki sakinliği ve ustalığını görünce vazgeçti. Kaybettiği ailesi ve eski zengin günleri aklına geldikçe kararlılığı daha da arttı.

Temirbolot'un Özeni ve Duyguları Temirbolot, kolhoz başkanı Keneşbek ile birlikte yeni çiftliği dolaştı. Başkan evleri, ahırları ve samanlıkları hayranlıkla inceledi. Temirbolot duvarları, yemlikleri, tuzlukları ve kuzu ağıllarını kontrol ederek bilgeliğini gösterdi; bu durum yaşlıları etkiledi. Çobanların rahatlığı önemliydi, çünkü huzurlu bir yaşam iyi çalışmayı getirirdi. Karlar ve nehirler arasında Liza ile Jarkın onu izliyor, içlerinde sessiz bir rekabet hissediyordu. Dağlar, ormanlar ve akarsular; planlı olmayı, sabrı ve dikkatli olmayı hatırlatıyordu. Emek, doğa ve duygular iç içe geçerken Temirbolot hem sürüsüne hem de kalbine özen göstermeyi öğreniyordu.

Temirbolot ve Donmuş Geçit Temirbolot ve ekibi, ısınmak, yemek yemek, odun toplamak ve pil almak için uzak bir eve uğradı. Ardından dar ve buzlu Turgon Geçidi'ne ulaştılar. Kamyon uçuruma doğru kayınca büyük bir tehlike yaşandı. Hızlı düşünme, ekip çalışması ve cesaret sayesinde aracı taşlarla sabitleyip yolu temizlediler. Donmuş yol zorluk çıkarsa da birlikte çalışarak ilerlediler. Tehlike anında Liza Temirbolot'un omzuna tutundu, tekerlekler tutuş kazanınca sevinçle bağırdı. Saatler sonra soğukta nefesleri buharlaşırken geçidi aştılar. Hepsisi beceri, dikkat ve dayanışma sayesinde başarıya ulaşmıştı. Amaçları casus Momun'u bulmaktı.

Karla G m lmek Güneş sivri dağların arkasında batarken ekip derin karlar içinde gizli bir vadiye doğru ilerledi. Bir mağara buldular. Ancak onları izleyen Momun yakalanma korkusuyla bir çığ düşmesine neden oldu. Kar hızla aşağı indi; Sergey'i gömdü ve diğerlerini de tehlikeye attı. Sabah köylüler ve yetkililer olay yerine geldi. Panik ve üzüntü yayıldı; Liza, Jarkın ve Temirbolot ortada yoktu. Aykan büyük bir endişe içindeydi. Dağlar sessizliğe bürünmüş, sırlarını karın altında saklıyordu; umut ise baharın gelmesini bekliyordu.

Momun'un Kıl Payı Kaçışı Peşindekilerin  ığ altında öldüğünü düşünen Momun, dikkatlice karlı yamaçtan indi. Bir kamyon gördü ve ölmüş "oğlu" için yas tutuyormuş gibi davranarak sürücüden kendisini almasını istedi. Sürücü durumdan habersizdi ve onu araca aldı. Momun rahatladı. Kamyon fırtınalı geçitlerden ilerlerken babasının ruhuna ve Allah'a dua etti; ailesiyle birlikte yeni bir hayat hayal etti. Tanıdık yerlere yaklaştı ça sevinci arttı. Ancak siyah k rkl  bir genç sürücüyü sorgulamaya başlayınca Momun'un i ini yeniden korku kapladı. Yine de kamyon yoluna devam etti.

 zg rl ğe Geçiş Momun, sınır muhafızlarından kurtulduğunu fark edince rahatlayarak buz tutmuş nehir kıyısında kamyonundan indi. Turgon Vadisi'ndeki her taş ve patıkayı bildiği için güvenli bir saklanma yeri buldu. Allah'a ve babasının ruhuna sığınarak, buzlarla kaplı, yamalı bir köprü üzerinden nehri geçti; i ini taze bir g c doldurdu. Çocukluğundan tanıdığı eski bir köknar ağacını görünce babasıyla yaptığı neşeli yaz avlarını, dalların gölgesinde yanan ateşleri ve geçmiş günlerin sıcaklığını hatırladı. Kaybettiği zamanlar için gözyaşı döktü, gereksiz eşyalarını toprağa gömdü, babası için dua etti ve kararlı bir şekilde, belirsiz bir geleceğe doğru batıya doğru yola çıktı.

 İĞDAN KURTULUş VE HAYATTA KALMA

Aykan'ın Gücü ve S r ler Arasındaki Umut Temirbolot, Liza ve Jarkın'ı bulamayınca Aykan sessizce üzüntü yaşadı ama sürülerle ilgilenmeye ve kuzulama hazırlıklarına devam etti. Erking l sadakatle yardım etti, Aykan'ın güvenini ve sevgisini kazandı. Kıtık döneminde birlikte koyunları kurtlardan korudular, geceleri ise sıcaklık ve paylaşım dolu geçti. Beyaz koyunun ikiz kuzuları dünyaya geldiğinde sevinç patladı; kızlar tereyağı ile kutsama ritüelini yaptı. Kutlama ve dikkat arasında, kayıp çocukların düşünceleri akıllarından gitmedi. Yeni yaşam onlara umut verdi ve kalplerinde sessizce Temirbolot'un güvenle dönmesini dilediler.

Kar Altında Mahsur Kalmak Temirbolot, Liza ve Jarkın, kar ve buz  ığının mağara girişini kapatmasıyla mahsur kaldılar. Panik ve umutsuzluk içindeydiler. Jarkın korkudan çığlık atarken, Liza sessizce Temirbolot'a sarıldı. Temirbolot onları sakinleştirmeye çalıştı ve durumu değerlendirdi:   ken kar toprak değil, sadece karlı bir k tleydi. Liza'nın çantasındaki el feneri ve k  k bir kürekle karın içinden dar bir geçit a maya başladı. Liza ve Jarkın ellerinden geldiğince yardımcı oldular, karı taşıdılar ve erzak paylaştılar.

Buz Mağarasında Hayatta Kalmak Temirbolot ve Liza, dar tünelde elleriyle ve k  k kürekle karları kırıp taşırken yorulmadan çalıştılar. Soğuk ellerini ve bacaklarını uyuşturuyor, kısa molalar dışında birbirlerini cesaretlendiriyorlardı. Jarkın korku ve kıskançlıkla yardımdan ka tı, umutsuzluğa kapıldı. Temirbolot, mantosunu ısı ve diz koruması olarak adapte etti, böylece yollarına devam edebildiler. Sınırlı erzaklarını dikkatli paylaştılar, sırayla dinlendiler. Tüm gerginliğe rağmen birbirlerine sarılarak ısındılar, Jarkın'ın tepkisine dikkat ettiler ve kısa bir uykuya dalarak toparlandılar, kaçışa hazır hâle geldiler.

Buzdan  ıkış Temirbolot ve Liza, yorgunluk, açlık ve soğuğa rağmen kar ve buzları temizleyerek mağaradan çıkmayı başardılar. Birbirlerine  zen gösteriyor, yiyecek ve sıcaklığı paylaşıyor, bağlarını g  lendiriyorlardı. Liza temir-komuzunu çaldı, i ten melodisi karanlıkta moral verdi. Jarkın hastalandı, ama umut ve güneşli gün hayaliyle ilerlediler. Nihayet ışık kırıldı; son bir gayretle Temirbolot buz engelini açtı. Liza da peşinden geldi, elleri ona uzandı, kalpleri zafer, aşk ve özgürlük vaadiyle çarpıyordu.

Kış Bakımı ve Mutlu Kavuşma Aykan, kuzular ve koyunlarla özenle ilgilen-di; ağılları temizledi, taze saman serdi, ikiz ve   z leri besledi, kuzuları annelerine yönlendirdi. Kadınlar birlikte  alışıyor, Kenjebek veterineri şakalaşıyor ve gülüyorlardı. Dışarıda kar, orman ve güneş ışığıyla kış manzarası parlıyordu. Hayvanlar yerleştikten sonra çay ikram edildi. Misafirler geldi, sıcak karşıldılar ve neşeli çalışmaya katıldılar. Aniden Temirbolot, Liza ve Jarkın'ın çığ altında hayatta kaldığı haberi geldi. Ev rahatlatma ve mutlulukla doldu; gözyaşları, kakhahalar ve sarılmalar güvenle kavuşmayı simgeliyordu. Aşk, umut ve aile zaferi kutlamada hissediliyordu.

Temirbolot'un Sürüsü ve Özeni Temirbolot sürüsüne özenle baktı; kuzulamayı, sütü ve yünü takip etti, zayıf annelerin kuzularını başka annelere vererek gözettiler. Besleyici yem hazırladı, sulama işlerini yönetti ve tüm işleri ustalıkla denetledi. Ziyaretçiler onun yöntemlerini, temiz yemlikleri, beton su havuzlarını ve günlük taze yemleri hayranlıkla izlediler. İkiz ve üçüz kuzular sağlıklı büyüyordu, bu disiplin ve ekip çalışmasının bir göstergesiydi. Aykan ve Keneşbek onun özverisini överken, neşeli tartışmalar ve şakalaşmalar moralleri yüksek tuttu. Temirbolot, gözlem ve iş birliğinin önemini vurguladı. Düşünceli bakımı, yenilikçi yaklaşımı ve geleneğe saygısı, komşu kolhozlar tarafından takdir edildi ve sürüsü ile yöntemleri çalışkanlık, ustalık ve topluluk gururu örneği oldu.

SON KARŞILAŞMA VE ZAFER

Dağlardaki Gizli Tehlike Liza, birinin seslendiğini fısıldayınca Temirbolot yanından ayrıldı. O sırada güneş, karlı yamaçları hafifçe ısıtıyordu. İkisi bir battaniyenin üstünde oturmuş, et yiyip şarap içiyor, gülerken vakit geçiriyordu. Liza ara sıra büyük bir ladin ağacına bakıyor, içinde hafif bir tedirginlik hissediyordu. Temirbolot ise yumuşak, sevgi dolu şarkılar söylüyordu. Gençliğin ve yakınlığın verdiği sıcaklıkla kaygıları biraz olsun uzaklaşmıştı. Ama ağacın yüksek dallarında gizli düşman Momun onları sessizce izliyordu. Görünmeden duruyor, Turgon boğazında sadece geçtiğine dair küçük izler bırakıyordu. Bu da, en huzurlu anda bile tehlikenin yakın olabileceğini hatırlatıyordu.

Karlı Yamaçta Kurtuluş Temirbolot ve Liza, bir battaniyenin üstünde oturup yemek yiyor, şarap içiyordu. Ama içten içe korkuyorlardı; çünkü intikam peşindeki Momun uzun bir ladin ağacının tepesinden onları izliyordu. Aç ve öfkeliydi, saldırmak için fırsat kolluyordu. Liza ayağa kalkınca Momun eline bir şarap kadehi alıp saldırmaya hazırlandı. Tam o anda Temirbolot üzerine atıldı ve onu karların içine yuvarladı. Liza uyarı ateşi açtı, Momun'un tabancasını aldı ve onu kontrol altında tuttu. Bir süre sonra sınır askerleri geldi, köpekler havlarken Momun'u canlı olarak yakaladılar. Böylece genç çift kurtuldu. Gösterdikleri cesaret, hızlı düşünme becerisi ve birlikte hareket etmeleri herkes tarafından övüldü.

Han Tengri'de Sevinç, Emek ve Uyum Temirbolot, Liza ve Erkingul, baharın sıcak güneşi altında gülüp eğleniyordu. Han Tengri'nin görkemli zirveleri, ağaçlar ve otlaklar onların mutluluğunu yansıtıyordu. Ziyarete gelen kolhoz başkanları, Temirbolot'un koyunlara nasıl özenle baktığını hayranlıkla izledi. Sürü sağlıklıydı, kuzular büyüyordu, yün boldu. Temirbolot, hayvanların nasıl beslendiğini, nasıl seçildiğini ve nasıl yetiştirildiğini anlatarak herkesi etkiledi. Aykan, Temirbolot ve Sagındık temir komuz, ağız kopuzu ve kaval çaldı; etraf neşeli ezgilerle doldu. Köylüler içkilerini paylaştı, şakalaştı ve yaptıkları işle gurur duydu. Uçsuz bucaksız otlakların iyi bir bakımla nasıl bereketlendiğini hayal ettiler. Hatta her şeye kuşkuyla yaklaşan başkan bile bu emek, müzik ve doğa uyumu karşısında gülümsedi. O anda sevinç, beceri ve topluluk ruhu birleşti; ortaya kutlanmaya değer, umut dolu bir manzara çıktı.

KARAKTER ANALİZİ

Temirbolot

Temirbolot, ideal bir Sovyet çobanı örneği olarak tasvir edilir. Dürüst, çalışkan ve görevine bağlıdır; topluma karşı sorumluluk gösterir. Temirbolot, gerçek bir Sovyet insanının çalışkan olması, başkalarına yardım etmesi ve komünizmin inşasına katkıda bulunması gerektiğine olan inancı temsil eder. Sadakati, cesareti ve başkalarına yardım etme arzusu, Sovyet edebiyatının ideallerini yansıtır.

Onurlu Temirbolot, annesini Kalyikan'ın yaydığı acımasız dedikodulardan koruyan onurlu bir çocuktur. Sınıf arkadaşları annesine hakaret ettiğinde öfkelenir ve çoğu zaman onlarla kavga eder. Bu sözler gururunu incitir ve duygusal olarak yaralar. Ancak annesini üzeceği için onları ona söyleyemez. Öğretmenler onu zorlu bir çocuk olarak görür, ama sert davranışlarının ardında incinmiş ve hassas bir kalp vardır. Temirbolot için annesi ve vefat eden babasının onuru en yüksek değerdir. Başkalarının onuruna saygı göstermesini ister ve hakaret edildiğinde onu korumaya çalışır. Genç yaşına rağmen ailesinin adını koruma sorumluluğunu güçlü bir şekilde hisseder.

Sadık Temirbolot aynı zamanda Sovyet hükümetine de sadıktır. Devletin öğrettiği değerleri—çalışkanlık, dürüstlük, topluma yardım etme—benimser. Birçok Sovyet romanında çobanlık gibi emek gerektiren işler saygı görür ve toplum için değerli kabul edilir. Bu bağlamda Temirbolot, hayvanlarla çalışmayı ve kolhozda görev almayı seçer. Okula veya yüksek öğrenime devam edebilecek yeteneği olmasına rağmen, kolhozda kalıp çalışmayı tercih eder.

Cesur Yazar, Temirbolot'u kahraman bir figür olarak sunar ve onu zor durumlarda çözüm bulabilen cesur bir karakter olarak tasvir eder. Temirbolot, Manas gibi destansı kahraman geleneğiyle de ilişkilendirilir. Manas'ın güçlü ve zaman zaman zor bir çocuk olarak anlatıldığı gibi, Temirbolot da cesur, korkusuz ve mücadeleye hazırdır. Mağarada buzun altında hayatta kalması onun cesaretini ve dayanıklılığını daha da vurgular. Bu sahneler aracılığıyla yazar, Temirbolot'u Sovyet bağlamında modern bir destan kahramanı olarak şekillendirir.

Aykan

Aykan, Temirbolot'un annesi, kolhozda çalışan çalışan bir köy kadınıdır. Yazar, Aykan'ı tasarlarken, Kırgız destanı Manas'taki Semetey'in annesi Kanykei'den ilham almış olabilir. Tıpkı Kanykei gibi, Aykan da oğluna karşı sarsılmaz sevgi, koruma ve rehberlik gösterir. Çalışkan, akıllı ve her zaman Temirbolot'un arkasında duran Aykan, oğlunun hikayesini destansı niteliklerle bağlayarak, geleneksel Kırgız kahramanlığını ve anne sevgisini Sovyet döneminin idealleriyle birleştirir.

Annelik Aykan'ın Temirbolot'a olan sevgisi ve endişesi, köydekilerin ne düşündüğü veya söylediği ile ilgilenmesini aşar. Oğlunu korumaya, rehberlik etmeye ve sağlıklı bir şekilde yetişmesini sağlamaya odaklanır. Bu derin ve sarsılmaz bağlılık, onu hikâyede bilgelik, adalet ve koruyucu bir annelik örneği hâline getirir.

Acı Çeken Kadın Aykan aynı zamanda acı çeken bir kadındır. Dul olmanın ağır yükünü taşır, Temirbolot'u tek başına büyütür, kolhozda durmaksızın çalışır ve oğlunu tehlikelerden ve dedikodulardan korur. Temirbolot'un kar altında kaybolması Aykan'ın acısını daha da artırır; üzüntüsü derindir. Oğlunun durumu konusunda korkar, çaresizlik hisseder ve belirsizlikle mücadele eder. Tüm emeği, özeni ve koruyuculuğu doğa ve kader karşısında bazen yetersiz kalır.

Dayanıklı Aykan dayanıklıdır. Kalyikan gibi kadınların dedikodularına rağmen güçlü kalır, işine ve hayatına odaklanır, her zorlukta cesaret, sabır ve içsel güç gösterir. Korku, belirsizlik ve Temirbolot'un kaybolması karşısında üzüntüsüne rağmen sürülerle ilgilenir, ev işlerini yönetir ve acısını sessizce taşır. Evini, sürüyü ve kuzuları sabır ve beceriyle gözetir. Kendi rehberliği ve örnek davranışıyla Temirbolot'u, bölgedeki en iyi çoban olarak yetiştirir.

Kalyikan

Kalyikan, köyde yaramaz ve sorun çıkaran bir kadındır. Sıklıkla dedikodu yayar ve özellikle Temirbolot ile ailesini hedef alır. Bu davranışları çatışma yaratır ve Temirbolot'un sabrını ve cesaretini sınar. Kötü niyetli olsa da, köy yaşamının bir parçasıdır ve yakın bir toplulukta çocukların karşılaştığı zorlukları ve rekabeti yansıtır.

Uslu Olmayan Kalyikan cesur ve saygısızdır. Toplantıda mide yanmasından şikayet ederken bunu çekirdek kırmak için bir bahane olarak kullanır. Kuralları ve topluluk normlarını hiçe sayar, kabukları yere atar ve başkalarının temizlemesini bekler. Sözleri ve davranışları bencillik ve otoriteye saygısızlık gösterir, köyde kışkırtıcı ve terbiyesiz bir figür olarak öne çıkar.

Kötü Niyetli Kalyikan kötü dilli ve başkalarının duygularına aldırış etmeyen biridir. Gururlu ve kendini önemli görür, köydekileri yargılama hakkı olduğunu düşünür. Kuralları çiğner, insanlarla alay eder ve zararlı dedikodular yayar. Temirbolot'un Meder'in oğlu değil Eşim'in oğlu olduğunu iddia ederek Aykan'a hakaret eder ve onun utanç verici davranışlar sergilediğini öne sürer. Kalyikan'ın sözleri köyde hızla yayılır; Temirbolot bu zalim dedikodular karşısında küçük düşmüş ve yalnız hisseder, annesi ve ailesinin onurunu korumak için yumruklarını kullanarak sert tepki gösterir.

İhmalci Kalyikan görevlerini sürekli ihmal eder ve kurallara ya da başkalarının iyiliğine önem vermez. İşe geç gelir, kendisine verilen tarlaları terk eder ve izinsiz olarak başkasının atını alır, başkalarına sıkıntı yaratır. İş alışkanlıklarının ötesinde dedikodu yayar, köylüleri korkutur, para satar ve insanları içki almaya zorlar. Bencil ve pervasız davranışları yıllardır başkalarına zarar vermiş, Temirbolot'un zorbalığa maruz kalmasına yol açmıştır.

TEMALAR

İş: Kolektif Emek

Roman, Sovyet edebiyatında öne çıkan değerleri güçlü bir şekilde yansıtır: sıkı çalışma, devlete sadakat ve kolektife adanmışlık en yüksek erdemler olarak görülür. Özellikle tarımdaki emek, onurlu ve güçlü bir sosyalist toplum inşa etmek için gerekli olarak tasvir edilir. Bu bağlamda Temirbolot, ideal Sovyet gencinin örneği haline gelir. Eğitimini bir enstitü veya yüksekokulda sürdürme fırsatı olmasına rağmen, kırsalda kalıp kolkhozda çoban olarak çalışmayı seçer. Bu karar, onun dürüst fiziksel emeğe duyduğu saygıyı ve topluluğun refahına doğrudan katkıda bulunma arzusunu gösterir. Sağlıklı sürüler ve verimli hayvanlar ile elde ettiği başarı, bilgi ve özverinin tüm kolkhozu ve köyü nasıl geliştirebileceğini gösterir. Temirbolot'un çalışkan, sadık ve toplumsal sorumluluk sahibi bir çoban olarak sunulması, bireysel çabanın kolektif iyilik için hizmet etmesi gerektiği ve toplumun güçlenmesine katkıda bulunması gerektiği Sovyet idealini destekler. Aynı zamanda roman, Sovyet yetkililerinin eğitimden işe, hatta özel seçimlere kadar kişisel hayatın her alanına müdahale ettiğini ima eder; böylece sadakat ve emeğin övülmesine rağmen bireysel özgürlüğün sınırlı olduğu gösterilir.

Örnek Sahne: Temiz ve soğuk bir kış sabahında, Temirbolot karla kaplı yaylada durur, her koyunu ve kuzuyu dikkatle kontrol eder. Yemleri ölçer, zayıf anneleri izler ve yavru kuzuları süt annelerine yönlendirir, hiçbirini aç kalmasın. Yakınlarda Aykan ve diğer köylüler onunla birlikte çalışır, saman taşır ve su küplerini doldurur. Dağlar güneş ışığıyla parlamaktadır ve koyunlar onların bakımı altında huzur içinde dolaşır. Köylüler sıcak kımızlarını yudumlarken Temirbolot'un titiz çalışmasını över, onun bilgisi ve emeği sayesinde sürünün sağlıklı kaldığını, kolkhozu ve toplumu güçlendirdiğini fark ederler.

Cesaret: Romanda casusluk ve tehlikelere karşı gösterilen cesaret, sıradan Sovyet halkının olağanüstü zorluklarla yüzleşmesini gösterir. Temirbolot, kolkhoz başkanı Keneshbek, Sagyndyk, Kaptan Chernov ve sınır memurları Sovyet sınırlarını korumak ve adaleti sağlamak için yorulmadan çalışır. Temirbolot cesaretin simgesi olarak öne çıkar. Tehlikeli düşmanlarla yüzleşir, köylüleri korumak için Momun'la savaşır ve Kalyikan'ın çocuklarını yanan bir evden kurtarıırken yaralanmalara dayanır. Buz ve kar altında bir mağarada Liza ve Jarkyn ile mahsur kalır ve imkânsızlık içinde kaçır. Momun'u canlı yakalayarak zekâ, cesaret ve adalet gösterir, Manas ve Er Toshtuk gibi epik Kırgız kahramanlarının geleneğinde ulusal bir kahraman haline gelir. Onun kahramanlığı, kişisel cesaret, özveri ve topluma ve devlete sadakati birleştirir. Bu cesaret, Sovyetler Birliği'nin casusluk korkusunun yoğun olduğu tarihsel bağlamda anlaşılabilir. SSCB, Batı'nın sızması, askeri ve bilimsel sırların çalınması ve iç ihanet konusunda son derece endişeliydi. Sıradan vatandaşlar ve görevliler genellikle yabancı istihbarat için hedef veya araç olarak görülüyordu. Bu sürekli uyanıklık ve ideolojik bağlılık ortamı, insanları devleti korumak için cesurca hareket etmeye zorladı. Roman, karakterleri sadece fiziksel tehlikelerle yüzleşirken değil, aynı zamanda görünür ve gizli tehditlerden ülkeyi koruma gibi daha geniş Sovyet idealini temsil ederken gösterir.

Örnek Sahne: Kar, donmuş dağları süpürürken Temirbolot ve Liza bir battaniyede oturur, az yiyecek ve şaraplarını paylaşırlar. Zirvede bir ladin ağacında, intikamcı düşman Momun sessizce izler, gözleri öfke ile yanar. Liza kalktığında Momun bir bardak kapar ve saldırmaya hazırlanır. Bir anda Temirbolot atılır, düşmanı karın içine iter. Liza uyarı ateşi açar, tabancasını kapar ve onu yere bastırır. Kısa süre sonra sınır askerleri gelir ve Momun'u canlı yakalar. Kalpleri hızlı atarken, Temirbolot ve Liza birlikte durur, cesaretleri sinansa da bozulmamıştır; bu sahne, cesaret, hızlı düşünme ve ekip çalışmasının tehlikeyi yenebileceğini gösterir.

Çocukluk: zorbacılık

Köyde, Temirbolot diğer çocuklar tarafından sürekli zorbalığa maruz kalır. Belek önderlik ederken, kibirli Kalyikan da onu teşvik eder. Yıllar boyunca annesi Aykan hakkında acımasız dedikodular yayılır; onu ayıp işlere karışmış, onursuz ve değersiz olarak gösterirler. Bu yalanlar, ailesinin bütünlüğünü sorgular ve Temirbolot'un onlara duyduğu saygıyı zedeler. Temirbolot annesini açıkça savunamaz; çünkü bunu yaparsa onu üzeceğini düşünür. Bu yüzden öfkesini, hayal kırıklığını ve utancını içine atar. Sürekli sözlü saldırılar ve sosyal izolasyon içindeki baskıyı artırır, davranışlarını beklenmedik şekillerde şekillendirir. Buna karşılık, Temirbolot çoğu zaman fiziksel olarak tepki verir, kendisini kışkırtanlara karşılık verir. Bazı yetişkinler ve öğretmenler davranışlarını yaramazlık veya itaatsizlik olarak yorumlasa da, roman gösterir ki Temirbolot'un tepkileri sadakat, gurur ve güçlü bir adalet duygusundan kaynaklanır. Uzun süreli kötü muamele, ona dayanıklılık, bağımsızlık ve uyanıklık kazandırır, hayatının ilerleyen dönemlerinde daha büyük tehlikelerle yüzleşmeye hazırlar. Zorbalık, acımasızlık ve dedikodunun çocuğun duygusal ve sosyal gelişimine nasıl zarar verebileceğini gösterirken, Temirbolot'un ahlaki kodunu

ve cesaretini şekillendirdiğini de ortaya koyar. Bu deneyimler onu, ailesini korumaya ve haksızlığa karşı durmaya kararlı, kendi ayakları üzerinde durabilen bir genç adam haline getirir.

Örnek Sahne: Bir öğleden sonra, okuldan eve dönerken çocuklar onu donmuş nehir kenarında köşeye sıkıştırır. Belek alaycı bir şekilde bağırarak Aykan hakkında hakaretler ederken, Kalyikan gülüp onu cesaretlendirir. Temirbolot duraklar, sonra sadakat ve gururla Belek'in omzuna vurur. Çocuklar dağılır, ama gerilim devam eder. Aykan birkaç dakika sonra endişeyle gelir ve Temirbolot sessizce hiçbir şey anlatmaz. Temirbolot'un fiziksel tepkisi sadece yaramazlık değil, ailesinin onurunu koruma çabasıdır.

Cinsiyet: Kadın Düşmanlığı (Misogyni) Romandaki kadın düşmanlığı, Kalyikan üzerinden gösterilir. O, Aykan ve diğer kadınlar hakkında zararlı dedikodular yayar, davranışlarını alay konusu eder, ahlaklarını sorgular ve onları toplum önünde küçük düşürür. Bu davranışlar, kadınlar üzerinde güç kurmanın bir yolu olarak sunulur. Kalyikan'ın eylemleri, kadınları sert bir şekilde yargılayan ve özgürlüklerini sınırlayan daha geniş bir toplumsal tutumu yansıtır. Roman, kadın karakterlerin hem kişisel saldırılara hem de toplumsal gözetime karşı sürekli savunmasız olduğunu gösterir. Dedikodu ve iftiranın, toplumda kadınların itibarı ve onurunu tehdit eden baskı araçları olarak kullanılabileceğini vurgular. Bu, kadın düşmanlığının sadece kişisel değil, aynı zamanda sosyal normlara yerleşmiş olduğunu, kadınların özel ve kamusal yaşamda nasıl muamele gördüğünü ve algılandığını gösterir.

Örnek Sahne: Kalyikan, köy toplantısında toplumsal kuralları hiçe sayar, başkalarını alenen alay eder ve zararlı dedikodular yayar. Yüksek sesle, Temirbolot'un Meder'in oğlu değil, Eshim'in oğlu olduğunu iddia eder, Aykan'ı aşağılar ve utanç verici davranışlarda bulunduğunu öne sürer; hatta Przhevalsk kasabasında sarhoş olduğu iddiasında bulunur. Sorgulandığında, Kalyikan iddialarının doğru olduğunu ısrarla savunur. Sözleri hızla köylüler arasında yayılır, yaşlı Ashym bile onun coşkuyla jest yaparken ay çekirdeği kabuklarının üzerine serpilir. Temirbolot, bu zalim dedikodularla karşılaştığında kendini küçük düşmüş ve yalnız hisseder. Acısını içe atar, bunu utanç verici görür ve hakaretlere yumruklarıyla karşılık verir, annesinin ve ailesinin onurunu sert bir şekilde savunur.

Çatışma: Temirbolot ile Urbai–Momun kardeşler arasındaki çatışma, Sovyet sisteminin getirdiği sosyal dönüşümlere dayalı politik bir mücadeleyi yansıtır. Urbai ve Momun, toplulaştırma sırasında toprakları ve hayvanları ellerinden alınmış eski varlıklı bir aileden gelir. Anneleri, uzak bir yaylada yaşamaktadır ve Sovyet otoritesini açıkça reddeder. Mülkiyet ve sosyal statü kaybı, kardeşlerin Sovyet devletine karşı politik düşmanlığını şekillendirir. Frunze'de eğitim alan Momun, sisteme karşı derin bir öfke geliştirir ve bu öfkeyi Meder de dahil, Sovyetlerle ilişkili kişilere yöneltir. Savaş sırasında Momun düşman tarafına geçer ve Meder'i öldürür. Daha sonra İngilizce ve Almanca öğrenir ve yabancı istihbaratla bağlantı kurar. Urbai ise yurt dışına kaçır ve Sovyet sistemine karşı hareket etmek için geri döner. Meder artık hayatta olmadığından, kardeşler Temirbolot'u onun halefi ve Sovyet sadakatinin temsilcisi olarak hedef alır. Bu eylemler, toplulaştırmadan sonra güçlerini kaybeden eski elit kesimin direnişini temsil eder. Temirbolot, Sovyet sınır görevlilerinin desteğiyle sonunda Urbai ve Momun'u yakalar. Bu çatışma, Sovyet kolektif düzeniyle uyumlu bireyler ile dış güçlerle iş birliği yaparak bunu baltalamaya çalışan eski elit unsurlar arasındaki politik bir yüzleşmeyi yansıtır.

Örnek Sahne: Temirbolot, çalılık kardeşler arasındaki bir giysi kenarını fark edip tüfeği hazır şekilde dikkatlice yaklaşır. Gizlenmiş Urbai, öfkeyle yüzü soluk bir halde ona atılır ve bıçakla saldırır. Temirbolot çılgın atar, yanlışlıkla ateş eder ve Urbai'yi tekrar yaralar. Köpeği saldırganı ısırarak karşılık verir. Sınır görevlileri gelir, Urbai'yi etkisiz hale getirir ve intiharını önler. Temirbolot yaralıdır, görevliler tarafından bakılır. Kaptan Chernov, Urbai'nin yakalanmasını sağlar ve Chyrmash ile sürüyü güvence altına almak için emir verir.

Sevgi: Temirbolot ile Liza arasındaki sevgi, Sovyet edebiyatında sık görülen "Sovyet halklarının arkadaşlığı" temasını yansıtır. Temirbolot, bir Kırgız genç; Liza ise Rus bir kız ve sınıf arkadaşıdır. İkisi, Sovyet sosyal çerçevesi içinde farklı milletlerin birliğini temsil eder. İlişkileri sessiz ve açık bir romantizm göstermeden gelişir; bu hem Sovyet edebiyatı geleneklerine hem de kişisel duyguları ölçülü ve çekingen tasvir etmeyi tercih eden Kırgız kültürel normlarına uygundur. Aynı zamanda bir diğer sınıf arkadaşı Jarkyn de Temirbolot'a ilgi duyar ve ince bir duygusal üçgen oluşturur. Ancak yazar bu durumu açık açıklamalar veya çatışmalarla dramatize etmez. Sevecenlik, küçük jestler, karşılıklı saygı ve paylaşılan deneyimler aracılığıyla dolaylı olarak aktarılır. Bu ölçülü aşk tasviri, bireysel romantik bir anlatıdan ziyade sosyal uyum, kültürlerarası bağ ve Sovyet halklarının birliği ideali için sembolik bir temsil işlevi görür.

Örnek Sahne: Dağ yaylalarında, Aykan ve Aksamay sürülerine bakarken yemek ve dinlenmeyi paylaşırlar. Temirbolot, saman biçimini yönetirken şaka yapar ve iş arkadaşlarıyla yarışır, becerisi ve titizliğiyle hayranlık kazanır. Çalışma sırasında genç Liza onu dikkatle izler, gücü, doğruluğu ve yorgun babasına gösterdiği özen onu büyüler. Temirbolot sıralarını bitirince, Liza utangaç bir şekilde yaklaşıp alındaki teri siler. Kısa dokunuş, yakınlık ve nazik ilgisi, ikisinde de beklenmedik duygular uyandırır. Kahkaha, iş ve dağ rüzgarları arasında sessiz bir bağ oluşur, genç aşkın ilk nazik kıpırtılarını işaret eder.

Ebeveynlik Romandaki ebeveynlik teması, Kırgız atasözü “Eneluu jetim erke jetim, ataluu jetim arsyz jetim” ile anlaşılabilir. Bu söz, annesi olan fakat babası olmayan bir çocuğun duygusal olarak babasız büyüyen çocuktan daha güvenli olduğunu ifade eder. Bu, çocuğun gelişiminde anne bağının önemini vurgular. Annenin sağladığı duygusal güvenlik, bakım ve sürekli destek, çocuğun sağlam bir kişilik ve dayanıklılık geliştirmesinde temel oluşturur. Romanda Temirbolot, babasız büyür; babası savaş sırasında ölmüştür. Ancak annesi Aykan, sosyal baskı, dedikodu ve ekonomik zorluklara rağmen sürekli bakım, koruma ve duygusal destek sağlar. Temirbolot’un sorumluluk duygusu, cesareti ve sadakati, annesinden aldığı bu duygusal istikrar ve rehberlikle bağlantılıdır. Temirbolot’un annesi Aykan’a duyduğu sevgi, çocuklukta gelişen sağlam bir bağın göstergesidir. Babasız büyüyen Temirbolot, annesiyle güçlü bir duygusal bağ kurar. Bu ilişki, çocuğun kimliğini ve ahlaki davranışlarını şekillendirir. Annesinin onurunu hakaret ve dedikodulara karşı savunma isteği, ebeveyn-çocuk bağının sadece duygusal değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk ve aile onuruyla da bağlantılı olduğunu gösterir.

Örnek Sahne: Temirbolot, gece odun kesip dersleri gözden geçirirken, Janargul geç saatlere kadar onunla sessizce konuşur. Aykan izler ve onun vahşi davranışının nedenini açığa çıkarıp çıkarmadığını merak eder. Sabah, Janargul okula aceleyle gider, hiçbir şey paylaşmaz ve Temirbolot annesinin nazik sözlerine minnettarlık duyar. Aykan ayrılırken onu sıkıca sarıp öper. Yalnız kalan Temirbolot fısıldar: “Anne, sen saf ve dürüstsün, süt gibi. Büyüyünce kimsenin sana zarar vermesine izin vermeyeceğim.” Sobadan çıkan duman, saman ve çam kokusuyla karışır; sessiz köy yavaşça uyanır.

Köy Düzeyinde Liderlik ve Politika: Romandaki kolhoz toplantısı, Sovyetler Birliği’nde köy düzeyindeki liderlik ve politik yaşamı yansıtır. Burada yerel yönetim ve sosyal düzen, kolektif çiftlik sistemi ile Komünist Parti’nin otoritesiyle sıkı bir şekilde bağlantılıdır. Toplantı, köy halkının bir araya gelip çalışma planlarını, toplumsal sorunları ve sosyal davranışları tartıştığı merkezi bir alan olan köy kulübünde geçer. Toplantıyı Başkan Keneshbek Amanov yönetir ve kolhozun gündemini sunar. Bu gündem tarımsal işler, tohum temizliği, ahır yapımı, hayvan yetiştiriciliği ve toplumdaki yardıma muhtaç üyelerin desteklenmesini kapsar. Toplantı, köy düzeyindeki liderliğin, kolektif tartışma ve halkın önünde hesap verebilirlik ile nasıl işlediğini gösterir. Toplantı sırasında Temirbolot’un durumu, annesi hakkında köyde yayılan dedikodular nedeniyle kamu gündemine gelir. Öğretmen Janargul, Temirbolot’un davranışlarının ailesine yöneltilen zararlı söylentilerden kaynaklandığını açıklar. Kalyikan ise Temirbolot’u suçlayarak dedikodularını devam ettirir ve salon gerginleşir. Tartışma, zamanla tarımsal planlamadan, toplumu etkileyen ahlaki ve sosyal bir meseleye kayar. Gerçek ortaya çıktığında, köylüler Kalyikan’ın eylemlerinin sonuçlarını fark eder. Gençlerden ve kadınlardan oluşan bir grup, dedikodu yaymak ve insanlara kötü muamelede bulunmakla suçlayarak Kalyikan’a karşı bir dilekçe sunar. Bu sahne, romanın kolhoz sistemi içinde liderlik, politik yapı ve toplumsal otoritenin nasıl işlediğini gösterir. Çalışma, disiplin ve adaletle ilgili kararlar, kamuya açık ve kolektif bir ortamda ele alınmaktadır.

Örnek Sahne: Köy kulübündeki bir kolhoz toplantısında Başkan Keneshbek Amanov oturumu açar ve öğretmen Janargul’u Temirbolot hakkında konuşması için davet eder. Janargul, kolhozun gelişimini ve geleceğe layık çocuk yetiştirmenin önemini vurgular. Temirbolot’un son davranışını gündeme getirdiğinde, Kalyikan yüksek sesle müdahale eder ve Temirbolot’un annesi Aykan hakkında dedikoduları tekrarlar. Salon huzursuzlaşır, köylüler iddialarını sorgular; başkan defalarca sakin olunmasını ister. Janargul, yetişkinler arasındaki dedikoduların çocuklara ulaştığını ve Temirbolot’un annesi ve babasıyla ilgili hakaretler nedeniyle zorbalığa uğradığını açıklar. Utanmış ve incinmiş olan çocuk içine kapanır ve kendini savunmak için yumruklarını kullanır. Kalyikan suçlamalarına devam eder, hatta öğretmene saldırır; salon gergin bir sessizliğe bürünür, yaşlılar gençlere bakmaktan kaçınır. Sonunda Aykan öne çıkar. Titreyerek, savaşta ölen Meder’in Temirbolot’un babası olduğunu kanıtlayan bir mektup sunar. Kalyikan’ın dedikodularına sessizce katlandığını ve onu yatıştırmaya çalıştığını ama söylentilerin sonunda oğluna ulaştığını açıklar. Salondaki birçok kadın ağlamaya başlar. Ardından Aiyymbiyke, köylüler tarafından imzalanmış bir dilekçe sunar; Kalyikan’ı iftira, sindirme ve kötü davranışlarla suçlar ve kovulmasını talep

eder. Kolektif çiftlik üyeleri ellerini kaldırarak kabul eder. Kalyikan, karar alınırken yalnız kalır; elindeki ay çekirdeği kabukları düşer.